

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

**The Super Leadership of Education Administrators of the School
Administrators Benjasiri Cluster Under the Secondary
Educational Service Area Office 2**

สิริวรรณ กองธรรม และ กัลยมน อินทุสุต

โรงเรียนปทุมคงคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Siriwan Kongtam and Kanyamon Indusuta

Pathumkongka School Under the Secondary Educational Service Area 2

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : affasiriwan@gmail.com

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยอาศัยตารางสำเร็จรูปของโคเฮน (Cohen) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) เท่ากับ 0.60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.981 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า t (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheff's post hoc comparisons method)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวม

และรายด้าน 3) ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ; ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstracts

The research aimed to study and compare the super leadership of educational administrators as perceptions by teachers in Benjasiri Cluster under the secondary educational Service Area office 2 divided by teacher's educational background and working experience. The sample of 242 teachers in Benjasiri Cluster under the secondary educational Service Area office 2 recruited through stratified random sampling method and considered sample size through Cohen table. The instrument was a five-point rating scale questionnaire which the IOC felt 0.60 – 1.00 and the Cronbach's alpha showed a level of reliability at 0.981 The data analyzed through the descriptive statistic, t-test and One Way Analysis of Variance.

The research results were found that 1) Teacher's perception toward the super leadership of school administrators were performed at a high level. 2) The comparison of teacher's perception as divided by their educational background were not significant differences and 3) The comparison of teacher's perception as divided by their working experience were not significant differences except the aspects of model self-leadership

Keywords: Super Leadership; Secondary School Administrators

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รอบตัว จึงได้มีการวางแผนการพัฒนาต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นไปที่ทักษะในการดำรงชีวิต เพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งภาครัฐและเอกชนมีการกำหนดแบบแผนนโยบายต่าง ๆ ที่สอดคล้องและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สังคมสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองไปพร้อมกับสภาวะใหม่ บุคคลที่จะต้องดำเนินชีวิตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงนี้ คือ เยาวชน ที่ต้องใช้ทักษะต่าง ๆ ดำเนินชีวิตไปควบคู่กับนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติที่ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : ฉ)

หน่วยงานด้านการจัดการศึกษาถือเป็นแกนนำสำคัญ ที่จะช่วยให้เยาวชนเรียนรู้และมีทักษะในการดำเนินชีวิตสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาในทุก ๆ ด้านให้เป็นไปโดยราบรื่น ท่ามกลางสภาพปัญหาการจัดการศึกษาต่าง ๆ แต่กลับพบว่า มีสถานศึกษาจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา

จนเป็นที่ยอมรับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความสำเร็จของสถานศึกษาเหล่านี้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษา และพบว่าผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 91-92)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ การศึกษา ทั้งด้านประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษา และประสิทธิผลขององค์กรทางการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีความคล่องตัว มีความพร้อมที่จะ พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ มีการคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการรับบริการทาง การศึกษาของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) เป็นทักษะสำคัญอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มี ความพร้อมในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ท่ามกลาง กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ทั้งในสังคมตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะทำให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนอื่น ๆ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้นำที่มีทักษะความรู้ ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมมาใช้ในการนำพา องค์กรไปสู่ความก้าวหน้า ผู้ร่วมงานมีความเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำงาน โดยอาศัยภาวะผู้นำเป็นตัว ขับเคลื่อนการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (วิโรจน์ สารัตนะ, 2555 : 175)

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ เป็นภาวะผู้นำของผู้นำ ที่นำคนอื่นเพื่อให้อื่นสามารถนำตนเองได้ โดยผู้นำทำ ตนเป็นผู้สอนและแนะนำ ให้เกิดกรอบแนวคิดเชิงเหตุผลแก่สมาชิก โดยผู้นำในปัจจุบันจะต้องมองไปถึงผู้ตาม หรือบุคลากรเป็นสำคัญ โดยผู้นำจะต้องเป็นผู้กระตุ้น ส่งเสริมและให้คำแนะนำ เพื่อให้ผู้ตามหรือบุคลากร สามารถเป็นผู้นำตนเองได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (เทพรัตน์ ศรีคราม, 2562 : 2)

การบริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 มีความแตกต่างกัน ตามบริบทของสถานศึกษา ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร จำนวน นักเรียน ตลอดจนความพร้อมของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมี ความสำคัญ โดยเฉพาะการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีบริบทต่างกัน ทั้งด้าน ขนาดและความพร้อมด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษา ย่อมมีความแตกต่างกัน ซึ่งครูผู้สอนเป็นบุคคลหลักที่ทำ หน้าที่ในสถานศึกษา ได้เห็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสะท้อนผลการบริหาร ตลอดจนภาวะผู้นำของผู้บริหารออกมาได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2563 : ออนไลน์)

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) , 2551 : ออนไลน์) ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 ของ โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งหมด 12 ตัว บ่งชี้ พบว่า ในภาพรวมตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพต่ำกว่าระดับดี คือ กลุ่มตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่ 5

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีระดับคุณภาพส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับพอใช้ ซึ่งการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่อยู่ในระดับมาตรฐานนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งวิธีการสอนต่าง ๆ นั้น สถานศึกษาจะนำไปใช้หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้ที่กระตุ้น ส่งเสริมและให้คำแนะนำ เพื่อให้ผู้ตามหรือบุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ อันจะทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา และการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลเสนอแนะให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ประพฤติและปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาท และสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน อีกทั้งเป็นสารสนเทศเผยแพร่ต่อหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานและการปฏิรูประบบราชการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการจัดการและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 655 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 242

คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen (Cohen, Manion and Morrison, 2011 : 147)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเลือกตอบ (Check list) เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert scale 5 ระดับ (Likert, 1967 อ้างถึงใน บุชบา คำนันท, 2559 : 64)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสอบถามจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 2) ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขออนุญาตและแบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เป็นผู้ดำเนินการจัดส่งและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 3) ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

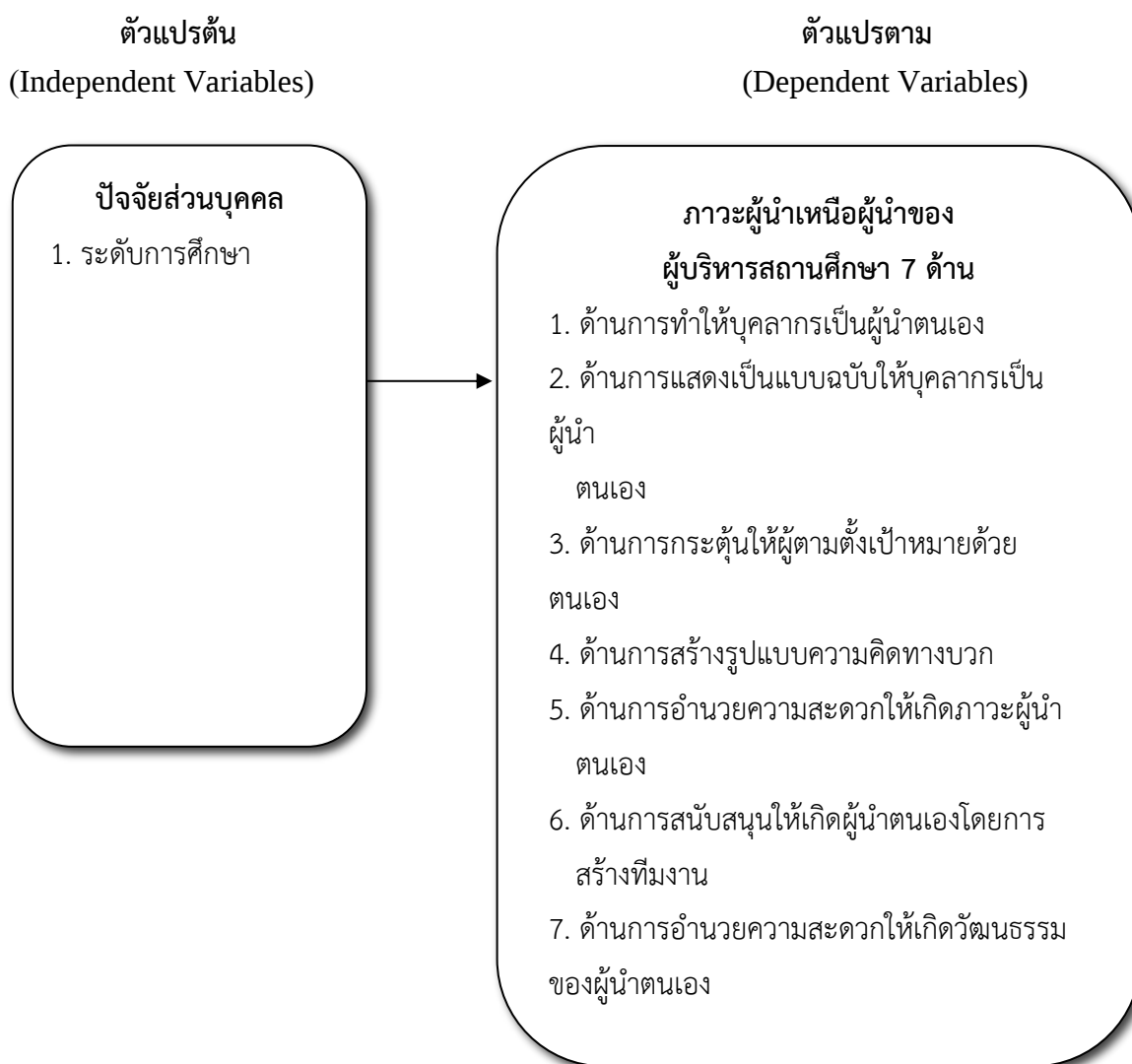
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) 1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล 2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายข้อมูล ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) 1. ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) 2. ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheff's post hoc comparisons method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุป ผลการวิจัยได้
ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวม
และรายด้าน

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.89	0.66	มาก
2. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.91	0.67	มาก
3. ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	3.88	0.63	มาก
4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก	3.86	0.65	มาก
5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง	3.94	0.68	มาก
6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน	3.99	0.64	มาก
7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำ ตนเอง	3.94	0.64	มาก
รวม	3.91	0.59	มาก

ผลการวิเคราะห์ จากตาราง 1 พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก
ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการอำนวยความสะดวกให้
เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ($\bar{X} = 3.94$) และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง
($\bar{X} = 3.94$)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่ม
สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี (n = 176)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 66)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.93	0.60	3.79	0.79	1.250	0.214
2. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.93	0.62	3.84	0.78	0.864	0.390
3. ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	3.89	0.61	3.84	0.68	0.548	0.584
4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก	3.88	0.63	3.81	0.73	0.613	0.541
5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง	3.97	0.65	3.88	0.74	0.801	0.425
6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน	4.01	0.59	3.92	0.75	0.919	0.361
7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	3.96	0.62	3.89	0.69	0.691	0.490
รวม	3.94	3.85	0.55	0.67	0.884	0.379

จากตาราง 2 พบว่า ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05.ทั้งภาพรวมและรายด้านแสดงว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน ดังนี้

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน						F	p
	ไม่เกิน 10 ปี (n = 161)		10-20 ปี (n=35)		20 ปี ขึ้นไป (n = 46)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.93	0.59	3.64	0.82	3.94	0.72	2.876	0.058
2. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากร เป็นผู้นำตนเอง	3.94	0.61	3.66	0.75	4.00	0.77	3.065*	0.048
3. ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้ง เป้าหมาย ด้วยตนเอง	3.89	0.60	3.75	0.63	3.93	0.71	0.906	0.405
4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก								0.149
5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะ ผู้นำตนเอง	3.89	0.62	3.66	0.74	3.91	0.70	1.919	0.066
6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดย การสร้างทีมงาน	3.96	0.63	3.71	0.72	4.05	0.76	2.748	0.270
7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิด วัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	4.01	0.59	3.83	0.73	4.04	0.72	1.316	0.133
	3.96	0.61	3.74	0.64	4.00	0.72	2.032	
รวม	3.94	0.54	3.71	0.64	3.98	0.66	2.494	0.085

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ค่า F ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.ในภาพรวม แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.จึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheff's post hoc comparisons method) ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสภวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองเป็นรายคู่

ประสบการณ์ทำงาน	ประสบการณ์ทำงาน			
	$\bar{X}$	ไม่เกิน 10 ปี	10 – 20 ปี	20 ปี ขึ้นไป
		3.94	3.66	4.00
ไม่เกิน 10 ปี	3.94			
10 – 20 ปี	3.66			
20 ปี ขึ้นไป	4.00	*		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสภวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 10 ปี

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสภวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและประเด็นที่น่าสนใจ แล้วจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสภวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสภวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 เน้นการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการดูแล เอาใจใส่ ในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด ตลอดจนมีการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรเสมอ ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำอย่างเหมาะสม มีการเสริมสร้างการทำงานที่เป็นระบบและมีคุณภาพ โดยอาศัยกระบวนการทำงานของบุคคลและทรัพยากร โดยการถ่ายทอดความรู้

การฝึก การอบรม ความก้าวหน้าทางวิชาการ ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยา มามีชัย (2562 : 32) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพรัตน์ ศรีคราม (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ครูไม่ว่าจะระดับการศึกษาในระดับใด ไม่มีผลต่อการมองภาวะผู้นำเหนือผู้นำของสถานศึกษา ครูผู้สอนจะมองพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ภายใต้สถานการณ์เดียวกัน โดยรับรู้พฤติกรรมการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพรัตน์ ศรีคราม (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายใจ ชูฤทธิ์ (2561 : 12) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้ได้บังคับบัญชาไม่ว่าจะมีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันก็จะมี การรับรู้ต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่รวดเร็ว ทันสมัย ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยสามารถเข้าถึงสื่อและองค์ความรู้ได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งเป็นการเปิดโลกทัศน์ทางความคิด อันส่งผลให้มีแนวคิด มุมมองการพิจารณา วิวินิจฉัย เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับครูที่มีประสบการณ์ทำงานมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรา ชนะสิทธิ์ (2559 : 2) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนอำเภอกลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ วัชร (2559 : 41) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ (องอาจ สิมเสน และคณะ, 2563 : 317-327) กล่าวว่า การสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กรจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งเทคนิคในการบริหารจัดการ (Management) และความเป็นผู้นำ (Leadership) เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้สถานศึกษา ทั้งนี้การสร้างสรรคนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม โดยการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่จะต้องนำไปสู่นวัตกรรม 3 ด้าน ได้แก่ นวัตกรรมการจัดการ นวัตกรรมการทำงาน และนวัตกรรมการนำ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอจากผลการวิจัย

- 1) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรมีการนิเทศและให้คำแนะนำบุคลากรอย่างเป็นระบบ
- 2) ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
- 3) ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรมีการแนะนำบุคลากร เรื่องการสร้างความคิดหวังให้แก่ตนเอง
- 4) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรมีการจัดกิจกรรม โครงการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา
- 5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรให้คำปรึกษาและแนวทางแก้ไข เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร

6) ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรจัดบรรยากาศสถานศึกษาเป็นแบบรับผิดชอบร่วมกันและเปิดเผย

7) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรอย่างเพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

2) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษา

3) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา และส่งผลต่อผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- กฤติยา มามีชัย. (2562). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณรงค์ศักดิ์ ะโร. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทพรัตน์ ศรีคราม. (2562). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุษบา คำนนท์. (2559). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ภัทรา ชนะสิทธิ์. (2559). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- สายใจ ชูฤทธิ์. (2561). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่*. สารนิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2563). วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2563. แหล่งที่มา <http://www.secondary2.obec.go.th/plan/>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2551). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2563. แหล่งที่มา <http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/home/index.php>.
- องอาจ สิมเสน และคณะ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล ประเทศไทย 4.0. *Journal of Modern Learning Development*, 5 (3), 317-327.
- Cohen, L., Manion, L, & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. (7th ed.). New York: Routledge.